

ТОРА ОР • ПАРШІ ВАЇГАШ • МААМАР 2

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים...

«І Йосеф зібрав усе срібло»

Любов до Б-га, прихована в кожній єврейській душі, — це первозданне світло, збережене для праведників. Посіяна давно через Йосефа, «садівника» сфери царювання (Малхут), вона не потребує, щоб її створювали роздумами, — її потрібно лише розкрити, і її корінь вищий за будь-яку любов, породжену розумом.

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayigash/2/

ГОЛОВНА ДУМКА

Любов до Б-га, прихована в кожній єврейській душі, — це первозданне світло, збережене для праведників. Посіяна давно через Йосефа, «садівника» сфери царювання (Малхут), вона не потребує, щоб її створювали роздумами, — її потрібно лише розкрити, і її корінь вищий за будь-яку любов, породжену розумом.

Кожен розділ: текст івритом, потім переклад, потім коротке пояснення під золотою лінією. Маленькі цифри в тексті івритом позначають примітки наприкінці.

КОРОТКО ПРО МААМАР

Маамар зіставляє вірш, у якому Йосеф збирає срібло Єгипту й приносить його до дому фараона, з ученням мудреців про те, що Йосеф сховав три скарби, один із яких і досі збережений для праведників. Цей скарб — первозданне світло, «посіяне для праведника». Пояснюючи це, Альтер Ребе розрізняє два види любові до Б-га. Одна народжується з роздумів про велич Б-га й є новим витвором розуму — агавас олам. Інша — прихована любов, властива Б-жественній душі (нефеш елокіс), — лише розкривається завдяки роздумам, подібно до того, як «коли входить вино, виходить таємниця»; розкрита, вона є агава раба, корінь якої лежить набагато вище. Образ зі Зогара — світло, посіяне в саду цадиком, який доглядає його, — дає для цього аналогію: посіви, які сіють наново, і поросль, що сходить без нового посіву з насіння, посіяного раніше. Сад — це Малхут, джерело душ Ізраїлю, а його садівник — Йосеф, який є основою (Йесод). Нарешті, срібло — це милості (хасадім): три третини Хесед — це три скарби, два відкриті, а верхня третина прихована до Часу Прийдешнього; усі вони принесені до Малхут, «дому фараона».

ПЛАН

1	Приховані скарби Йосефа	¶1
	Вірш про зібране срібло, три скарби, сховані Йосефом, і первозданне світло, збережене для праведників.	
2	Дві любові	¶2-3
	Любов, породжена роздумами, — це нове народження розуму; прихована любов, природна для нефеш елокіс, лише виводиться роздумами зі свого прихованого стану.	
3	Прихована любов — це первозданне світло	¶4
	«Коли входить вино, виходить таємниця»: прихована любов, розкрита як агава раба, вища за агавас олам; це світло, збережене в Йосефі, Йесоді, і посіяне ним у кожному євреї.	

4 Світло, посіяне в саду

¶15-6

Образ зі Зогара: світло, посіяне цадиком-садівником; сад — це Малхут, а догляд за ним — праця з очищення; на землі є і новий посів, і поросль, що підтримує землю.

5 Посів і поросль у вищих світах

¶17

У вищому саду любов, породжена роздумами, є новим посівом, а прихована любов — поросль із вищим коренем; обидві походять від Йосефа-садівника.

6 Срібло і три скарби

¶18

Срібло — це хасадім: три третини Хесед — це три скарби, два відкриті, а верхня третина прихована до Часу Прийдешнього; усі вони принесені до Малхут, «дому фараона».

КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ

Прихована любов (агава месутерет) אהבה מסתרת

Любов до Б-га, закладена в Б-жественній душі, яка за своєю природою прагне злитися зі своїм джерелом. Роздуми не створюють її, а виводять із прихованого стану; розкрита, вона є агави раба.

Любов, породжена роздумами (агавас олам) אהבה עולם

Любов, пробуджена роздумами про велич Б-га: «нове народження» розуму, нижче за рангом від прихованої любові й уподібнене насінню, посіяному наново.

Агави раба («велика любов») אהבה רבה

Любов, вища за інтелект, що походить із «великої милості»; це прихована любов, коли вона розкрита, ототожнена тут із первозданим світлом.

Первозданне світло (ор кадмаа) אור קדמא

Перше світло, що осяяло світ від одного краю до другого й було збережене для праведників: «Світло посіяне для праведника».

Поросль (сефіхін) ספיחין

Рослини, що сходять без нового посіву з насіння, посіяного раніше, і «підтримують землю»; цей образ вказує на приховану любов, яка не є новою, але має вищий корінь.

Приховані й відкриті хасадім חסדים מכוסים ומגולים

Хесед поділяється на три третини: верхня третина залишається прихованою, а дві нижні відкриті. Маамар розглядає їх як три скарби Йосефа, а також як агави раба й агавас олам.

Йосеф, садівник саду יוסף הצדיק, גננא דגנלא

Йосеф-цадик (праведник) — це Йесод, який прочитується як йуд і сод, «таємниця». Через нього світло сіється в Малхут — саду й джерелі душ Ізраїлю, — а прихована любов сягає кожного єврея.

Приховані скарби Йосефа

1 וילקט יוסף¹ את כל הכסף² הנמצא בארץ מצרים ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה. הנה ארז"ל [אמר רבותינו זכרונם לברכה] שלש מטמוניות הטמין יוסף.³ אחת נתגלה לקרח ואחת נגלה לאנטונינוס. ואחת גנוזה לצדיקים לע"ל [לעתיד לבוא].

«I зібрав Йосеф усе срібло, що було в землі Єгипетській, і приніс Йосеф срібло до дому фараона». А наші мудреці, благословенної пам'яті, сказали: «Йосеф сховав три скарби. Один відкрився Кораху, один — Антоніну, а один схований для праведників на майбутнє».

Маамар починається віршем про роки голоду в Єгипті: Йосеф зібрав усі гроші, сплачені за зерно, і приніс їх до скарбниці фараона. Поруч із цим маамар наводить вчення Талмуду про те, що Йосеф сховав три скарби: два виявилися — один у Кораха, а другий в Антоніна, тоді як третій чекає на праведників у майбутньому.

ולהבין זה הנה כתיב אור זרוע לצדיק⁴ וידוע דהיינו בחי' אור קדמא דהוה נהיר⁵ מסייפי עלמא⁶ עד סייפי עלמא⁷ דגניז קוב"ה [קודשא בריך הוא] לצדיקייא.

Щоб зрозуміти це: написано: «Світло посіяне для праведника», і відомо, що це рівень (бхіна) первісного світла (ор кадмаа), яке сяяло від одного краю світу до іншого і яке Святий, благословенний Він, сховав для праведників.

Щоб пояснити прихований скарб, маамар звертається до вірша «Світло посіяне для праведника». Це світло ототожнюється з первісним світлом, першим світлом, яке сяяло від одного краю світу до іншого, доки Б-г не сховав його для праведників.

РОЗДІЛ 2 • 12-3

Дві любові

2 וענין הגניזה הזאת יוכן דהנה בעבודת ה' ימצא ב' בחי' ומדרגות באהבת ⁸ ה'. הא' הוא בחי' האהבה הנולדת ונמשכת מן ההתבוננות בגדולת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה כשיעמיק בשכלו ברוממות גדולתו ית' יולד מזה התפעלות בתשוקה והתלהבות אליו ית' כי לפי שכלו יהולל איש ⁹ שהמדות נמשכים אחר השכל וההתבוננות.

Сенс цього приховування стане зрозумілим [ось як]. У служінні Б-гу є два аспекти й рівні любові до Б-га. Перший — це рівень любові, що народжується зі споглядання величі Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), благословенний Він, і черпає з цього споглядання: коли людина заглиблюється своїм розумом у піднесеність Його величі, благословенний Він, від цього народжується пробудження прагнення й запалу до Нього, благословенний Він, адже «людину хвалять відповідно до її розуму», бо емоційні атрибути (мідот) ідуть за розумом і спогляданням.

Щоб пояснити, що означає «приховування» світла, маамар розрізняє два види любові до Б-га. Перша народжується зі споглядання: коли людина глибоко розмірковує про велич Нескінченного світла, у ній пробуджуються прагнення до Б-га й запал, адже, як сказано у вірші, «людину хвалять відповідно до її розуму»: емоції йдуть за розумом.

אהבה זו היא בחי' הולדה חדשה שנמצאת מחדש ע"י השכל וההתבוננות.

Ця любов належить до категорії нового народження, яке знову виникає завдяки розуму й спогляданню.

Оскільки ця любов породжується спогляданням, це «нове народження» — те, чого раніше в людині не було.

3 ויש בחי' ב' באהבה והוא הנק' אהבה מסותרת שהיא האהבה שיש בטבע תולדת הנפש האלקית שהיא חפצה בטבעה להתכלל בא"ס ב"ה שהוא מקורה ושרשה

Є й другий рівень любові, який називається прихованою любов'ю (агава месутерет): це любов, притаманна самій природі Б-жественної душі (нефеш елокіс), яка за своєю природою прагне включитися в Нескінченного (Ейн Соф), благословенний Він, адже Він є її джерелом і коренем.

Друга любов — це «прихована любов», закладена в природі нефеш елокіс. Оскільки Ейн Соф є джерелом і коренем душі, за своєю природою вона прагне знову включитися в Нього.

אלא שהיא אצלו בחיי העלם והסתר גדול ויציאתה אל הגלוי הוא ע"י התבוננות כמ"ש בתניא¹⁰

Однак у людини ця любов перебуває у стані великого приховання й скритності, а виходить до явленості завдяки роздумуванню, як написано в Танія.

У людині ця любов глибоко прихована, і саме роздумування виводить її назовні, як пояснюється в Танія.

ונמצא כשיוצאת אל הגלוי ע"י ההתבוננות אין זו הולדה חדשה מן השכל ממש שממנו נולדה האהבה שהרי אהבה זו כבר היתה מתחלה בנפשי¹¹ רק שהיתה בהעלם וע"י ההתבוננות יצתה מן ההעלם אל הגלוי.

Отже, коли завдяки роздумуванню вона виходить до явленості, це не є справжнім новим народженням від самого розуму, ніби любов народилася з нього, адже ця любов була в його душі від самого початку, лише перебувала в прихованні; завдяки ж роздумуванню вона вийшла зі стану прихованості до явленості.

Отже, коли любов виявляється завдяки роздумуванню, розум не породжує її: вона була присутня в душі від самого початку, лише залишалася прихованою. Роздумування не створює її, а тільки виводить зі стану прихованості до явленості.

РОЗДІЛ 3 • 14

Прихована любов — це первозданне світло

4 וזהו ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] נכנס יין יצא סוד.¹² פי' סוד הוא בחיי אהבה מוסתרת הנ"ל ויציאת' [ויציאתה] אל הגלוי הוא ע"י ההתבוננות הנק' בשם יין יינה של תורה כו'.

І ось у чому полягає зміст вислову наших благословенної пам'яті мудреців: «Коли входить вино, виходить таємниця». Пояснення: «таємниця» (сод) — це згаданий вище рівень прихованої любові, а виходить вона у вияв завдяки спогляданню, яке називають «вином» — вином Тори тощо.

Вислів мудреців «Коли входить вино, виходить таємниця» змальовує приховану любов. «Таємниця» (сод) — це прихована любов, а «вино», що виявляє її, — це споглядання, яке називають «вином Тори».

ובאמת מעלת ומדרגת אהבה זו המסותרת¹³ היא גדולה ורבה מבחי' האהבה הנולד' מהתבוננות הנ"ל.
אף שזו היא הולדה חדשה וזו אינה התחדשות גמורה אעפ"כ [אף על פי כן] שרשה נעלה יותר כו'

І справді, чеснота й рівень цієї прихованої любові набагато вищі за рівень любові, народженої зі згаданого вище споглядання. Хоча та любов є новим народженням, а ця не є цілком новою, її корінь, попри це, вищий тощо.

Тепер зіставляються два види любові. Любов, народжена зі споглядання, справді є чимось новим, тоді як прихована любов лише виходить зі свого прихованого стану; та все ж вона вища, бо її корінь сягає вище.

ואהבה הנולדה מהתבוננות היא למטה ממנה במדרגה רק שלא נשפלה כ"כ [כל כך] כמו אהבה הנ"ל
המסותרת כו'

Любов, народжена зі споглядання, нижча за неї за рівнем; однак вона не опустилася так низько, як згадана вище прихована любов тощо.

Любов, що народжується зі споглядання, посідає нижчий рівень. Її єдина перевага в тому, що вона не опустилася так низько, як прихована любов, яка, попри свій високий корінь, занурилася в глибоку прихованість.

(וכמ"ש בתניא¹⁴ שבחי' אהבה מסותרת כשיוצאה אל הגלוי נק' אה"ר [אהבה רבה] שלמעלה מאהבת עולם)
שמבחי' ההתבוננות כו' וע' מ"ש לקמן ע"פ הכלילי מענין אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם].

(Як написано в Танія, прихована любов, коли виходить у вияв, називається агава раба («велика любов»), яка вища за агавас олам («вічну любов»), що походить від рівня споглядання тощо. Див. також те, що написано нижче, про [вірш] «Хахлілі», стосовно агави раба й агави олам.)

У цьому поясненні наведено слова Танія: коли прихована любов виявляється, її називають агава раба, «великою любов'ю», яка вища за агавас олам — любов, що походить зі споглядання. Тут також подано посилання на маамар у Тора Ор про благословення Якова Єгуді — «Хахлілі ейнаїм міяїн» (Берешит 49:12), вірш, у якому також ідеться про вино; там розглядаються ці два види любові.

והנה בחי' ומדרגת יוסף הצדיק עליון הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] המסותרת שיש בכל נפש מִישראל ששרשה גבוה מאד נעלה שזהו בחי' יוסף שהוא בחי' יסוד דהיינו בחי' י" סוד כו'.

Рівень і ступінь Йосефа, вищого цадика (праведника), — це рівень прихованої агави раба, яка є в кожній душі Ізраїлю і має дуже високий [i] піднесений корінь. Адже це рівень Йосефа, який відповідає рівню основи (Йесод), тобто рівню йод і сод тощо.

Тепер приховану любов пов'язано з Йосефом, «вищим цадиком». Йосеф відповідає Йесод (основі) — сфірі, яку в Кабалі називають «цадиком»; його рівень — це прихована агава раба, притаманна кожній єврейській душі. Слово «Йесод» розкладають на йод і сод — «таємницю», ту саму «таємницю», що й прихована любов.

וזהו פי' אור זרוע לצדיק¹⁵ שהוא בחי' אור קדמאה שגנוז לצדיקים.¹⁶ ואור קדמאה הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] הנ"ל שהיא למעלה מעלה מבחי' אה"ע [אהבת עולם] הנק' ג"כ אור

І ось пояснення слів «Світло посіяне для праведника»: це рівень первісного світла, яке Він приховав для праведників. Первісне світло — це згаданий вище рівень агави раба, що незмірно вищий за рівень агавас олам, яку також називають «світлом».

Так пояснюються слова «Світло посіяне для праведника»: посіяне світло — це первісне світло, приховане для праведників, і це світло є прихованою агава раба. Агаву олам також називають «світлом», але вона набагато нижча за первісне світло.

(כי אור הוא בחי' חסד ויש חסד עולם והוא בחי' האהבה הנמשכת מן השכל אבל אור קדמאה הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] שלמעלה מהשכל ונלקחה מבחי' רב חסד וחסדי מאתך לא ימוש¹⁷ כו')

(Адже світло відповідає рівню милості (Хесед), а є ще хесед олам («вічна милість»), що відповідає рівню любові, яка походить від інтелекту; первісне ж світло відповідає рівню агави раба, що вища за інтелект і походить від рівня «великої милості» та «Моя милість не відступить від тебе» тощо.)

У цьому відступі пояснюється, чому любов називають світлом: світло відповідає Хесед — милості. Кожному виду любові відповідає милість із відповідною назвою: агавас олам, любов, що походить від інтелекту, — це хесед олам, «вічна милість»; агава раба, первісне світло, що вище за інтелект, походить від рав хесед — «великої милості» — і від тієї милості, яка, за словами Ісаї, «не відступить».

אלא שגנזו לצדיקים בבחי' יוסף צ"ע [צדיק עליון] וממנו נזרע בכל אי מישראל בחי' אהבה הנ"ל אלא שהיא מסותרת בבחי' גניזה וסוד והעלם ונכנס יין יצא סוד כנ"ל:

Однак Він приховав його для праведників у рівні Йосефа, вищого цадика; від нього згаданий вище рівень любові посіяний у кожному євреєві. Проте він прихований — перебуває у стані приховування, таємниці й утаєння, і, як сказано вище, «коли входить вино, виходить таємниця».

Б-г приховав це світло для праведників у рівні Йосефа, вищого цадика, і від Йосефа воно посіяне в кожному євреєві як прихована любов. Оскільки її посіяно й приховано, вона залишається «таємницею», що виходить назовні лише тоді, коли входить «вино» споглядання.

РОЗДІЛ 4 • 15-6

Світло, посіяне в саду

5 ועפ"י [ועל פי זה] יובן ג"כ מ"ש בזהר תרומה (דקס"ו ע"ב ודקס"ז ע"א) האי אור זרע ל"י קוב"ה [קודשא בריך הוא]

בגינתא דעדנוי ע"י דהאי צדיק דאיהו גננא דגינתא ונטל להאי אור זרע ליה זריעה דקשוט כו'

І згідно з цим також стане зрозумілим написане в Зогарі, у розділі Трума (аркуш 166б та аркуш 167а): «Це світло Святий, благословенний Він (Кудша бріх ху), посіяв у Своєму Едемському саду через цього цадика [праведника], який є садівником саду; він узяв це світло й посіяв його — посівом істини» тощо.

У наведеному тепер уривку із Зогара описане те саме світло: Б-г посіяв його у Своєму Едемському саду через «цього цадика», садівника, який узяв світло й посіяв його як «посів істини». Як пояснюватиме маамар, садівник — це Йосеф-цадик.

ובגלותא גנתא לא עאל ביה גננא.¹⁸ והוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין ומינין ומגרמיה אזרע כקדמיתא.

«А в час вигнання садівник не входить до саду. І те світло, яке посіяне, постійно приносить плоди й різні види плодів, а потім знову сіється саме собою, як спочатку».

У час вигнання садівник не входить до саду, та посіяне світло й далі приносить плоди й знову сіється саме собою «як спочатку». Маамар використовує образ цього світла, яке сіється само собою, щоб пояснити приховану любов.

ופי' גנתא הוא בחי' המשכת הקו"ח [הקו וחוט] ממלי' דא"ס שהוא ראשית הקו עד סיומו נקי הכל בחי' גנתא שהוא בחי' מלי'.¹⁹

А значення слова «сад» таке: це рівень протягування лінії світла (кав) і нитки від царювання (Малхут) Нескінченного (Ейн Соф), звідки починається кав, аж до його кінця; усе це називається «садом» — рівнем Малхут.

«Сад» — це Малхут. Кав, тонка лінія Б-жественного світла, та протягнута разом із ним «нитка» починаються в Малхут Нескінченного — властивості царювання в самому Нескінченному світлі; уся лінія, від її початку до кінця, називається «садом».

[ע"י] [ע"י] במק"מ [במקדש מלך] בזהר פ' בא ד' ל"ה ע"א בשם הרח"ו [הרבני חיים ויטאל]²⁰ כפי' בחד צדיק כו'. דזרע בגנתא²¹ כו' ע"ש)

(Див. Mikdash Melech до Зогара, розділ Бо, аркуш 35а, від імені Рабі Хаїма Віталія, щодо тлумачення слів «з одним цадиком» тощо, «який посіяв у саду» тощо. Див. там.)

У дужках наведено посилання на Mikdash Melech, коментар до Зогара, до уривка в розділі Бо про «одного цадика, який посіяв у саду». Як повідомляє Цемах Цедек у фрагменті, цитованому в примітці Kehot, Mikdash Melech пояснює від імені Рабі Хаїма Віталія, що цей цадик — основа (Йесод) Адама Кадмона («Первісної Людини», найвищого рівня Б-жественного порядку), який сіє в Малхут, прихованій у ньому.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מה הגן²² צריך לעדור ולהשקות ולזמור שהוא בחי' עבודת הבירורים שזה נעשה ע"י יוסף הצדיק.

І як сказали наші мудреці, благословенної пам'яті: «Як сад потребує скопування, поливання й обрізання», — це рівень служіння з очищення (бірурім [відокремлення й піднесення добра]); і це здійснюється через Йосефа-цадика.

Мудреці порівнюють громаду Ізраїлю (Кнесет Ісраель) із садом, який потрібно скопувати, поливати й обрізати. Такий догляд — це робота з очищення (бірурім): відокремлення добра й піднесення його; її здійснюють через Йосефа-цадика.

והנה כמו בארץ הגשמית יש ב' מיני צמיחה הא' התבואות הנזרעים מדי שנה ועולים וצומחים.²³

І ось, як у землі матеріальній є два види росту: перший — це врожаї, які сіють щороку, і вони сходять та ростуть;

Щоб пояснити два види любові, маамар звертається до землеробства. У землі матеріальній є два види росту; перший — це врожай, який сіють щороку, після чого він проростає й росте.

6 והבי' הם הנק' ספיחין²⁴ דהיינו מה שצומח מאיליה שלא נזרע עכשיו כלל אלא מן הזריעה שנפל בה מכבר כו'. והם הנק' ספיחא דארעא דמקיימי ארעא שעיקר קיום הארץ הוא ע"י הספיחין.

А другий вид — це те, що називають сфіхін (самосів), тобто те, що виростає саме собою і чого зовсім не засівали тепер, а [воно походить] із насіння, яке впало в землю раніше, тощо. Це називають «самосівом землі, що підтримує землю», бо головне підтримання землі відбувається завдяки сфіхін.

Другий вид росту — це сфіхін, самосів: рослини, що сходять самі собою, без нового засівання, із насіння, яке раніше впало в землю. В арамейському вислові «самосів землі підтримує землю» цей ріст без засівання названо головним джерелом підтримання землі.

РОЗДІЛ 5 • 17

Посів і поросль у вищих світах

7 וכך נמצא למעלה בארץ העליונה הנקרא גנתא כ' בחי' ומדרגות אלו דהיינו בחי' המשכות הנמשכות בה בבחי' זריעה כמ"ש אור זרוע²⁵ כו'

Так само й угорі, у Вищій землі, що називається «садом», є ці два аспекти й рівні: тобто рівень потоків, які сходять до неї через засівання, як сказано: «Світло засіяне» тощо.

Ті самі два види зростання існують угорі, у «Вищій землі» — «саду», яким є царювання (Малхут). Перший вид — це Б-жественний потік, що сходить до неї через засівання, як у вірші «Світло засіяне».

ויש בחי' שגדילים בה מבחי' ספיחין דהיינו ממה שנזרע כבר כו'

А є й рівень того, що виростає в ній як поросль, тобто з того, що було посіяне раніше, тощо.

Другий вид подібний до порослі, що виростає з того, що було посіяне давно.

והספיחים אף שאין זה ענין התהוות והמשכה חדשה ממש רק שהוא בחי' גידול ממה שהיה בהעלם בהארץ עכ"ז [עם כל זה] יש בו מעלה יתירה ששרשו גבוה ביותר

Що ж до порослі, то, хоча тут ідеться не про справді нове виникнення й новий потік, а лише про зростання того, що було приховане в землі, вона все ж має особливу перевагу: її корінь надзвичайно високий.

Маамаר визнає, що поросль — це не справді нове виникнення чи новий потік, а лише зростання того, що лежало прихованим у землі. І все ж вона має особливу перевагу: її корінь надзвичайно високий.

והוא כנ"ל בענין האהבה המסותרת²⁶ כשיוצאת אל הגלוי הגם שאינו התהוות חדשה כמו האהבה הנולדה מההתבוננות עכ"ז [עם כל זה] שרשה גבוה יותר כו' ובחי' גלוי אהבה המסותרת זהו ענין הספיחים שהארץ מוציאה צמחה מעצמה.

І це відповідає сказаному [вище] про приховану любов, коли вона виходить на яв: хоча вона не виникає наново, як любов, народжена спогляданням, її корінь усе ж вищий тощо. А вияв прихованої любові — це і є поросль, яку земля сама вирощує.

Те саме було сказано про приховану любов: хоча вона не виникає наново, як любов, народжена спогляданням, її корінь вищий. Її вияв — це поросль, яку земля вирощує сама.

ומגרמיה אזורע דהיינו מאותה האהבה שנזרע בה כבר שהיתה מסותרת כו' וזהו בחי' אור זרוע כו'

А «вона засіяна сама собою» — тобто з тієї самої любові, яка вже була засіяна в ній і залишалася прихованою тощо. І це — рівень «Світло засіяне» тощо.

Вислів Зогару «вона засіяна сама собою» стосується любові, засіяної в душі давно й такої, що залишалася прихованою. Це «світло, засіяне» для праведних.

(שנזרע כבר כנפש האלקית אבל האהבה הנולדת ונמשכת מההתבוננות הנקי' אהבת עולם הוא כמשל הזריעה שזורעים עכשיו מחדש)

(Яка вже була засіяна в Б-жественній душі (нефеш елокіс); але любов, що народжується зі споглядання й сходить із нього, звана агавас олам (вічною любов'ю), у цій аналогії подібна до засівання, яке здійснюють тепер заново.)

Цей відступ завершує аналогію: прихована любов була засіяна в Б-жественній душі давно, тоді як агавас олам (вічна любов), народжена спогляданням, подібна до насіння, яке засівають заново.

וכל זריעות אהבות אלו הכל הוא מבחי' יוסף הצדיק שנקי' גננא דגנתא שממנו נמשך האור בבחי' מלי' הנקי' גנתא (שהוא מקור נש"י [נשמות ישראל]):

Усі ці засівання любові походять від рівня Йосефа цадика (праведника), якого називають «са-дівником саду»; через нього світло сходить до рівня Малхут, що називається «садом» (джерелом душ Ізраїлю).

Усі ці засівання походять від Йосефа цадика, «садівника саду», через якого світло сходить до Малхут — «саду». Малхут є джерелом душ Ізраїлю, тож посіяне там сягає кожної єврейської душі.

Срібло і три скарби

8 וזהו ענין וילקט יוסף את כל הכסף כו' שהוא בחי' חסדים שכולם נמשכים²⁷ בבחינת יוסף הצדיק

А це значення слів: «І Йосеф зібрав усе срібло» тощо: це рівень хасадім (милостей), що всі вони притягуються на рівні Йосефа-цадика (праведника).

Маамар повертається до вірша, з якого починається. «Срібло», зібране Йосефом, — це хасадім, Б-жественні милості (у Кабалі срібло символізує Хесед), усі вони притягуються через Йосефа-цадика.

וכנ"ל בענין אור קדמאה דגנוזי' [דגנוזיה] לצדיקים שהוא נמשך בבחי' יוסף הנקי צ"ע [צדיק עליון] והוא גננא דגנתא שממנו נמשך בחי' אהבה מסותרת הנ"ל בכ"א [בכל אחד / בכל אחת] מישראל.

І [це] як [пояснювалося] вище щодо первісного світла, яке Він приховав для праведників: воно притягується на рівні Йосефа, якого називають вищим цадиком; він — «садівник саду», і від нього згаданий вище рівень прихованої любові притягується до кожного єврея.

Як пояснювалося вище, первісне світло, приховане для праведників, притягується на рівні Йосефа, «вищого цадика»: як пояснює Лікутей Тора до розділу Ре'е, він поєднує того, хто дає згори, з тим, хто приймає знизу, і притягує потік униз. Він — «садівник саду», і через нього прихована любов притягується до кожної єврейської душі.

וזהו ויבא ביתה פרעה הוא בחי' המלכות הנקי גנתא ועלמא דאתגליא שהוא מקור נש"י [נשמות ישראל]. וזהו ענין שלש מטמוניות הטמין יוסף²⁸ כו'.

А це — «і він приніс [його] до дому фараона»: це рівень царювання (Малхут), яке називається «садом» і «відкритим світом» (альма де-ітгала) та є джерелом душ Ізраїлю. І це — значення слів: «Йосеф приховав три скарби» тощо.

«Дім фараона», до якого Йосеф приніс срібло, — це Малхут, яку називають «садом» і «відкритим світом» (на відміну від Біни, «прихованого світу»); вона є джерелом душ Ізраїлю. Тепер маамар переходить до пояснення трьох скарбів, які приховав Йосеф.

דהנה ידוע בכתבי האר"י [האלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרנו לברכה / זכרונם לברכה] **שהחסד** (מה"ח [מה' חסדים] הנמשכים בז"א והחסד שבת"ת [שבתפארת]) מתחלק לג' פרקין היינו השליש העליון הוא בבחי' העלם והסתר ונק' חסדים מכוסים ובי' שלישי [שלישיות / שלישים] מתגלין.

Адже відомо з праць Арізаля, благословенної пам'яті, що милість (Хесед) — тобто Хесед із п'яти хасадім, які притягуються до рівня емоційних атрибутів (Зеїр Анпін), а також Хесед, що міститься в красі (Тіферет), — поділяється на три перакін (суглоби): верхня третина перебуває у стані прихованості й потаємності та називається «покритими хасадім» (хасадім мехусім), а дві третини розкриваються.

Згідно з Арізалем, Хесед — тут маються на увазі п'ять хасадім, що притягуються до Зеїр Анпін, конфігурації шести емоційних сфер духовного прояву (сфірот), і Хесед усередині Тіферет — має три «суглоби», тобто третини. Верхня третина залишається прихованою і називається «покритими хасадім», тоді як дві нижні третини розкриваються.

והיינו ענין ג' מטמוניות הנ"ל ששנים נתגלו שהם בי' שלישים המתגלים. והשליש עליון שהוא בחינת חב"ד [חכמה בינה ודעת] **שבו הוא מכוסה ונעלם ויתגלה לצדיקים לע"ל** [לעתיד לבוא] **וכמ"ש אור זרוע לצדיק**²⁹

І це — значення згаданих вище трьох скарбів, два з яких розкрилися: це дві третини, які розкриваються. А верхня третина, що є рівнем мудрості (Хохма), розуміння (Біна) та знання (Даат) усередині нього, покрита й прихована та відкриється праведникам у майбутньому, як сказано: «Світло посіяне для праведника».

Три скарби — це ці три третини. Дві третини, що розкрилися, — це два скарби, які стали явними, а верхня третина, «інтелект» усередині Хеседу — його Хохма, Біна та Даат, — залишається покритою, аж доки відкриється праведникам у майбутньому, як сказано у вірші: «Світло посіяне для праведника».

והיינו ענין בחי' אור קדמא שגגנו לצדיקים כו' וכל זה הטמין יוסף שהוא בחינת יסוד שבו נמשכים החסדים הנ"ל. וכנודע ליי"ח [ליודעי חן]

І це — рівень первісного світла, яке Він приховав для праведників тощо. Усе це приховав Йосеф, адже він — рівень основи (Йесод), у якому притягуються згадані вище хасадім, як відомо тим, хто знає приховану мудрість (йодеї хен).

Ця прихована верхня третина і є первісним світлом. Йосеф «приховав» усе це, бо він — Йесод, канал, через який притягуються хасадім; вислів «як відомо тим, хто знає приховану мудрість» указує на те, що йдеться про вчення Кабали.

(אפ"ל [אפשר לומר] ג"כ דחסדים מכוסים ומגולים הם בחי' אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם] הנ"ל. וזהו וילקט יוסף את כל הכסף הן חסדים המכוסים הן המגולים.

(Можна також сказати, що покриті й відкриті хасадім — це згадані вище рівні агава раба (великої любові) та агава олам (вічної любові). І це — «І Йосеф зібрав усе срібло»: як покриті хасадім, так і відкриті.

У дужках подано друге тлумачення: покриті хасадім — це агава раба, прихована любов, а відкриті хасадім — агава олам; Йосеф зібрав «усе срібло», тобто обидва види.

והכל הביא ביתה פרעה שמתגלים ביחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא]. עוד י"ל [יש לומר] פרעה לי [לשון] פריעה שע"י פריעה מתגלים ג' פרקי החסד כנז' [כנזכר] בע"ח [בעץ חיים] והכל א'.

І він приніс усе до дому фараона, бо вони розкриваються в єднанні Зеїр Анпін і жіночого аспекту / Малхут (Нуква). Можна також сказати: «фараон» (Пар'о) — це слово, пов'язане з периа (відкриванням), адже через периа розкриваються три суглоби Хеседу, як згадується в Ец Хаїм; і все це одне.)

Усі хасадім принесено до «дому фараона», Малхут, де вони розкриваються через єднання Зеїр Анпін і Нукви — емоційних атрибутів і Малхут. Друге тлумачення пов'язує слово «фараон» (Пар'о) з периа, «відкриванням», через яке, як сказано в Ец Хаїм, розкриваються три суглоби Хеседу; обидва тлумачення приводять до одного й того самого.

ועמ"ש בזהר בלק (ד' ר"ד) בענין בקר דיוסף³⁰ דלשם מבואר ג"כ דאור קדמא הנ"ל נמשך בבחי' יוסף ודוד אתקין ל"י חופאה³¹ כמ"ש בקר אערך לך ואצפה.³²

І див. також написане в Зогарі, у розділі «Балак» (арк. 204), про «ранок Йосефа»: там теж пояснюється, що згадане вище первісне світло притягується на рівень Йосефа, а Давид підготував для нього балдахін (хупу), як сказано: «Уранці я впорядкую [це] для Тебе й покрию (ва-ацапе)».

У тексті йдеться про Зогар, де згадуються два «ранки» — Авраама та Йосефа: сяйво ранку Йосефа поширювалося «від одного краю світу до другого» — саме ці слова вище вжито щодо первісного світла, — аж поки нижні світи не змогли його витримати. Тому Давид, який уособлює царювання (Малхут), зробив для нього балдахін (хупу), щоб укрити його. Зогар знаходить це у вірші Давида: «ранок» — це ранок Йосефа, а ва-ацапе, що буквально означає «і я пильнуватиму», тлумачиться як «я покрию», так само як Ковчег було покрито золотом.

והוא ענין וילקט יוסף את הכסף ויבא ביתה פרעה³³ והמ"י [והמשכיל יבין].

І в цьому полягає зміст слів: «І Йосеф зібрав срібло та приніс [його] до дому фараона». А хто розуміє, той зрозуміє.

Отже, текст говорить: «Йосеф зібрав срібло та приніс його до дому фараона»: світло, зібране в Йосефі, приноситься до Малхут — це пояснення залишено «тому, хто розуміє».

ועמ"ש במ"א ע"פ וימינך מקרב חיקך כלה³⁴ דהענין שיתגלו החסדים מכיסויים יסוד דאימא כו'.
ואפ"ל [ואפשר לומר] ג"כ דפ"י כסף הנמצא באמ"צ [בארץ מצרים] הם חסדים מכוסים ובארץ כנען הם חסדים
מגולים:

І див. також написане в іншому місці щодо [вірша] «І правиця Твоя з глибини лона Твого знищить [ix]»: ідеться про те, що хасадім (милості) мають розкритися з-під покрову — основи (Йесоду) Імми тощо. Можна також сказати, що «срібло, знайдене в землі Єгипту» означає приховані хасадім, а «у землі Кнаан» — розкриті хасадім.

Вірш «правиця Твоя з глибини лона Твого» в іншому місці пояснюється як розкриття хасадім — «правиці» Б-га — з-під їхнього покрову, основи (Йесоду) Імми, тобто рівня розуміння (Біни), який їх огортає. Останнє тлумачення таке: срібло «в землі Єгипту» — це приховані хасадім, а срібло «в землі Кнаан», про яку йдеться в наступних словах вірша, — розкриті хасадім.

В АВОДІ

Людині не потрібно творити свою любов до Б-га з нічого. Прихована любов уже посіяна в її нефеш елокіс, а роздуми — «вино» Тори — виводять цю «таємницю» назовні; любов, що так розкривається, сягає вище за ту, яку породжує сам розум.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Чому прихована любов, яку роздуми лише розкривають, вища за любов, яку роздуми справді породжують?
2. У якому сенсі прихована любов, попри свій вищий корінь, «опустилася» нижче, ніж любов, породжена роздумами?
3. Що аналогія з поросллю додає до вислову «коли входить вино, виходить таємниця»?
4. Чому саме Йосеф, який є Йесодом, — це «садівник», через якого прихована любов сіється в кожному євреї?
5. Як тлумачення срібла як прихованих і відкритих хасадім пов'язує початковий вірш із трьома прихованими скарбами?

Примітки

АБЗАЦ 1

1 וילקט יוסף

Інший запис (ганаха) цього маамара надруковано там як розділ у складі маамара про братів Йосефа.

ПРИМІТКА КЕНОТ

הנחה אחרת בסה"מ תקס"ה ע' קצו. בתוך ד"ה להבין מ"ש באחיו של יוסף קטע המתחיל "ולתוספות ביאור". ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. קיצור באוה"ת כרך ו תתשיג, ב.

2 וילקט יוסף את כל הכסף

Під час голоду Йосеф зібрав усі гроші, які були в Єгипті та Ханаані, в обмін на зерно й переніс їх до дому фараона. Маамар тлумачить «срібло» як б-жественні милости (хасадім), що нисходять через Йосефа.

בראשית מ"ז:14-47 Genesis

וַיִּלְקֹט יוֹסֵף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם וּבְאֶרֶץ כְּנָעַן בְּשָׂכָר אֲשֶׁר־הֵם שִׁכְּרִים וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־הַכֶּסֶף בֵּיתֵה פַרְעֹה:

And Joseph gathered up all the money that was found in the land of Egypt, and in the land of Canaan, for the corn which they bought; and Joseph brought the money into Pharaoh's house.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

בראשית מז, יד.

3 שלש מטמוניות הטמין יוסף

Талмуд розповідає, що Йосеф заховав у Єгипті три скарби: один відкрився Кораху, один — Антоніну, а третій зберігається для праведників у прийдешньому світі. Маамар тлумачить їх як три частини милости (Хесед).

פסחים ק"ט א:א-א"א-ב11-119 Pesachim

אמר רבי חמא (בר) תנינא: שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים, אחת נתגלה לקרח, ואחת נתגלה לאנטונינוס בן אסורוס, ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבא. "עושר שמור לבצעליו לרעתו", אמר רבי שמעון בן לקיש: זו עשרו של קרח. (שנאמר): "ואת כל הקום אשר ברגליו", אמר רבי אלעזר: זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו. אמר רבי לוי: משאוי שלש מאות פרוות לבנות היו מפתחות בית גנזיו של קרח, וכולהו אקלידי וקליפי דגלדא.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

ПРИМІТКА КЕНОТ

פסחים קט, א.

4 אור זרוע לצדיק

«Світло посіяне для праведника, а радість — для тих, чие серце праведне». Маамар тлумачить «посіяне» світло як первісне світло, збережене для праведників.

תהילים צ"ז:11-97 Psalms

אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה:

Light is sown for the righteous, And gladness for the upright in heart.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים צז, יא.

5 אור קדמאה דהוה נהיר

Примітка Kehot вказує на цю сторінку Зоґара до Труми, де йдеться про первісне світло (Or kadma'a). Це частина обговорення в Зоґарі світла, «посіяного для праведників», яке маамар цитує в абзаці 5.

זח"ב קסו, ב166b Zohar II,

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה זח"ב קסו, ב. וראה לקו"ת ברכה ק, א.

6 דהוה נהיר מסייפי עלמא

Мареј мекомот Kehot для цих слів (примітку наведено нижче).

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה זח"א מה, סע"ב.

7 מסייפי עלמא עד סייפי עלמא

Примітка Kehot вказує на цей уривок із Зоґара про перше світло, яке сяяло «від одного краю світу до іншого». Маамар використовує цей вислів, описуючи первісне світло до того, як його було приховано.

ספר זוהר, בראשית ע':קל"ט-קמ"ח Zohar, Bereshit 70:139-148

AND GOD SAW THE LIGHT AND DIVIDED. Said R. Isaac: 'This implies, as we have explained, that he foresaw the works of the wicked and stored the light away.' R. Abba said: 'He saw its radiance flashing from one end of the world to the other, and concluded that it was better to store it away in order that sinners might not have the benefit of it.'

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

АБЗАЦ 2

8 בעבודת — כ' בחי' ומדרגות באהבת ה'

Як зазначено в примітці, там пояснюється це розрізнення між двома рівнями любові до Б-га.

ПРИМІТКА КЕНОТ

נתבאר בלקו"ש חט"ו ע' 403.

9 לפי שכלו יהולל איש

Прислів'я Шломо: «Людину хвалять відповідно до її розуму»; у звичайному розумінні це означає, що людину хвалять за її здоровий глузд. Маамар тлумачить ці слова так: почуття людини пробуджуються відповідно до її розуміння — емоції йдуть за розумом.

משלי י"ב:8-8 Proverbs 12:

לפי־שכלו יִהְיֶה־אִישׁ וְנִעְוָה־לֵב יִהְיֶה לְבוֹ:

A man shall be commended according to his intelligence;
But he that is of a distorted understanding shall be despised.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

משלי יב, ח.

АБЗАЦ 3

10

כמ"ש בתניא

У Танія, chapter 44, йдеться про приховану в кожній єврейській душі любов до Б-га, успадковану від праотців. Маамар посилається на цей текст, говорячи про приховану любов і про те, як завдяки роздумуванню вона виходить до явленості.

ПРИМІТКА КЕНОТ

פרק מד.

11

בנפש

У власноручному тексті Цемах Цедека слово читається «у його душі», тоді як у друкованому тексті стоїть скорочене «бнפש».

ПРИМІТКА КЕНОТ

בגוכתי"ק מהצ"צ: בנפשו.

АБЗАЦ 4

12

נכנס יין יצא סוד

Талмуд навчає, що коли входить вино, виходять таємниці. Маамар тлумачить «вино» як роздумування, а «таємницю» — як приховану любов, яку воно пробуджує.

Eruvin 65a:19-20 ט"ז-ט"ט: א"י: רובין עירובין

אמר רבי חייא: כל המתעשר ביינו — יש בו דעת שבקעים זקנים. "יין" ניתן בשבקים אותיות, ו"סוד" ניתן בשבקים אותיות. נכנס יין — יצא סוד. אמר רבי חנין: לא נברא יין אלא לנחם אבלים ולשלם שכר לרשעים, שנאמר: "תנו שכר לאובד וגו'".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Sanhedrin 38a:3-4 ד'ג-ד'א: א"י: סנהדרין

אמר להם: בני, קוצים אתם מטילין לי בעיניי? אמר לו רבי חייא: רבי, אל ירע בעיניך. "יין" ניתן בשבקים אותיות, ו"סוד" ניתן בשבקים אותיות. נכנס יין — יצא סוד. אמר רב חסדא אמר מר עוקבא, ואמרי לה אמר רב חסדא: דרש מרי בר מר, מאי דכתיב: "וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק ה' אלקינו"? משום דצדיק ה' — "וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו"? אין, צדקה עשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל שהקדים גלות צדקיהו ועוד גלות יכניה ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Zohar III, 39a לט, זח"ג

ПРИМІТКА КЕНОТ

עירובין סה, א. סנהדרין לה, א. זח"ג לט, א. מד, ג.

13

מעלת ומדרגת אהבה זו המסותרת

У Танія, розділ 43, розрізнено нижчий, «зовнішній» трепет, що виникає зі споглядання величі Б-га, Який наповнює всі світи, та вищий, внутрішній трепет, що

...וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים

походить від внутрішньої Б-жественності у світах; далі так само розрізнено два види любові: агава раба — любов-насолота, що приходить згори як дар, — та агавас олам, яка виникає зі споглядання. Примітка відсилає до цього місця, щоб показати вищий рівень прихованої любові порівняно з любов'ю, народженою зі споглядання.

תניא, חלק ראשון; ליקוטי אמרים 43:6 Tanya, Likkutei Amarim מ"ג:ר

והנה, באהבה יש גם כן שתי מדרגות: "אהבה רבה" ו"אהבת עולם", "אהבה רבה" — היא "אהבה בתענוגים", והיא שלהבת העולה מאליה, ובאה מלמעלה בכחית מתנה למי שהוא שלם ביראה, כנודע על מאמר רבותינו זכרונם לברכה: "דרך של איש לחור אחר אשה", שאהבה נקראת "איש" ו"זכר", כמו שכתוב: "זכר חסדו", ו"אשה" — יראת ה', כנודע; ובלי קדימת היראה, אי אפשר להגיע לאהבה רבה זו, כי אהבה זו היא מבחינת אצילות, דלית תמן קיצוץ ...

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה תניא פמ"ג. הוספה לקונטרס העבודה ע' 51.

14

וכמ"ש בתניא

Тут маамар посилається на Танія, де сказано, що прихована любов, коли виявляється, називається агава раба і стоїть вище за агавас олам — любов, що походить зі споглядання.

ПРИМІТКА КЕНОТ

פמ"ד.

15

אור זרוע לצדיק

«Світло посіяне для праведника». Тепер маамар ототожнює це посіяне світло з прихованою агавою раба [великою любов'ю], захованою в Йосефі й посіяною в кожному євреї.

Psalms 97:11 תהילים צ"ז: י"א

אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה:

Light is sown for the righteous, And gladness for the upright in heart.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

16

והנה בחי' . . שגנוזו לצדיקים

Примітка відсилає сюди щодо цього уривка про рівень Йосефа як прихованої агави раба і про світло, приховане для праведників.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה אוה"ת פ' דברים ע' לב.

17

והסדי מאתך לא ימוש

«Бо гори можуть зрушитися, і пагорби захитатися, але милість Моя не відійде від тебе». Маамар вбачає в цій незмінній милості джерело агави раба — любові, що перевершує інтелект.

ישעיהו נ"ד:10 Isaiah 54:10

כי ההרים ימושו והגבעות תמוטנה וחסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה'

For the mountains may depart, and the hills be removed;
but My kindness shall not depart from thee, neither shall My
covenant of peace be removed, saith the L-RD that hath
compassion on thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

ישעי נד, י.

АВЗАЦ 5

18

גנתא לא עאל ביי גננא

Зогар вчить, що сад потрібно охороняти, сапати, поливати й обрізати — так само і Громаду Ізраїлю (Кнесет Ізраель). Маамар тлумачить цей догляд як роботу з очищення, що здійснюється через Yosef.

Zohar II, 4a, ח"ב ד,

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה זח"ב ד, א. ביאורו להצ"צ כרך ב ע' תתריז. תתכ ואילך. אוה"ת נ"ך ע' שצא. שמבאר שם באריכות. בלקו"ת נצבים נא, א. שה"ש לג, ג. מציין לכאן.

19

ופיי גנתא . . שהוא ראשית הקו . . בחיי מלי

Цемах Цедек пояснює: оскільки кав протягується від Малхут Нескінченного, праця Б-жественного служіння полягає в тому, щоб притягувати додаткове світло з Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), з рівня, вищого за кав, через іскафія (підкорення іншої сторони) та через «відвернися від зла й чини добро».

ПРИМІТКА КЕНОТ

ור"ל דלפי שהקו הוא נמשך מבחי מלי דא"ס ע"כ העבודה היא להמשיך תוספת אור מאור א"ס מבחי עליונה שלמעלה מהקו, והיינו ע"י אתכפא וסומע"ט כו" — ביאורו להצ"צ כרך ב ע' תתריז.

20

ע' במק"מ . . בשם הרח"ו

Цемах Цедек цитує той самий уривок: у Зогарі про Бо (35a) йдеться про «одного цадика, який потай посіяв у саду», а Mikdash Melech пояснює там від імені Рабі Хаїма Віталя, що цей цадик — Йесод Адама Кадмона, який сіє в саду, у Малхут, прихований у ньому.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ורעין בוהר פי בא דליה ע"א בחד צדיק כו' דורע בגנתא בטמירו, ואיתא במק"מ שם בשם הרח"ו חד צדיק היינו יסוד דא"ק דורע בגנתא במלי הנעלמת בו כו" — ביאורו להצ"צ כרך ב ע' תתריט.

21

בחד צדיק כו'. דורע בגנתא

Зогар про Бо говорить про «одного цадика (праведника), який посіяв у саду» приховано. У цитаті, яку наводить Tzemaḥ Tzedek, Mikdash Melech пояснює від імені Rabbi Chaim Vital, що цей цадик є основою (Йесод) світу Адам Кадмон, який сіє в царюванні (Малхут), прихованому в ньому.

ספר זוהר, בא ג'נ"ה-ע' 70-35:55 Zohar, Bo

22

וכמארו"ל מה הגן

Зогар вчить, що сад потрібно охороняти, сапати, поливати й обрізати — так само і Громаду Ізраїлю (Кнесет

...וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים

Ізраель). Маамар тлумачить цей догляд як роботу з очищення, що здійснюється через Yosef.

Zohar II, 4a, ח"ב ד,

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה זח"ב ד, א מה הגן הזה צריך לשמור לעדור ולהשקות . . כך ישראל.

23

Зогар про Труму вчить, що Б-г посіяв це світло у Своему Саду Еден через цадика (праведника), садівника, який посіяв його як «посів істини»; і хоча під час вигнання садівник не входить до саду, світло, яке постійно засівають, і далі приносить плоди й саме сіє себе, як спочатку. Маамар вибудовує образ засівання та подальшого зростання на цьому уривку.

ספר זוהר, תרומה ע"ד:תשל"ד-74:73-76:74 Zohar, Terumah

It was this light that the Holy One sowed in the Garden of Eden, and through the agency of the Righteous, who is the Gardener of the Garden, He set it in rows; and He took it and sowed it as the seed of truth in rows in the Garden, where it grew, multiplied, and brought forth fruit which has nourished the world, as it is written: "A light sown to the righteous" (Ps. 97, 11).

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

АВЗАЦ 6

24

הגן' ספיהין

У Лікутей Тора на Суккот сказано, що під час молитви слід пробуджувати природну любов серця, успадковану від милості (Хесед) Авраама, подібну до вогню згори, який поглинав приношення на зовнішньому жертовнику. Там є посилання назад на цей маамар — «про сфихін, які подібні до аспекту духу, який він залишає в ній».

ПРИМІТКА КЕНОТ

נתבאר בפרדס סוף ש"ה. בלקו"ת סוכות עה, ד מציין לכאן "בענין הספיהים שזהו כענין רוחא דשביק בה כו".

АВЗАЦ 7

25

אור זרוע

«Світло посіяне для праведника». Маамар застосовує слово «посіяне» і до потоків, що низводяться у вищий сад, і до прихованої любові, посіяної давно в душі.

תהילים צ"ו:א"א-97:11 Psalms

אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה:

Light is sown for the righteous, And gladness for the upright in heart.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

26

בענין האהבה המסותרת

Згідно з приміткою, цей уривок про приховану любов цитовано там.

ПРИМІТКА КЕНОТ

מובא באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרג.

АБЗАЦ 8

27 וזהו ענין וילקט יוסף . שכולם נמשכים בבחי' יוסף

Лікутей Тора до розділу Pe'e навчає, що все притягування й розкриття Б-жественності у створених істотах відбувається через душу Йосефа, «вищого цадика», який поєднує того, хто дає, з тим, хто приймає, і притягує потік згори вниз; Біньямін же, «нижчий цадик», підносить створені істоти вгору. Саме таку роль маамар відводить тут Йосефу.

ПРИМІТКА КЕНОТ

בלקו"ת ראה כה, ד: והיינו שכל המשכות וגילוי אלקות בנבראים הוא ע"י שמת יוסף.

28 שלש מטמוניות הטמין יוסף

Талмуд каже, що Йосеф сховав три скарби: один був відкритий Кореху, один — Антоніну, а третій зберігається для праведників у Майбутньому світі. Тут це три третини Хеседу, причому верхня залишається прихованою до Майбутнього світу.

פסחים ק"א:א-י"א-י"ב Pesachim 119a:11-12

אמר רבי חמא (בר) תנינא: שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים, אחת נתגלה לקרח, ואחת נתגלה לאנטונינוס בן אסירוס, ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבא. "עושר שמור לבצעליו לרעתו", אמר רבי שמעון בן לקיש: זו עשרו של קרח. (שנאמר: "ואת כל הקום אשר ברגליהם", אמר רבי אלעזר: זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו. אמר רבי לוי: משאוי של מלות פרוות לבנות היו מפתחות בית גגיו של קרח, וכולהו אקלידי וקליפי דגלדא.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

29 אור ורוע לצדיק

«Світло посіяне для праведника». Тут посіяне світло — це верхня, прихована третина Хеседу, первісне світло, збережене для праведників.

תהילים צ"ז:י"א Psalms 97:11

אור ורע לצדיק ולישרי לב שמחה:

Light is sown for the righteous, And gladness for the upright in heart.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

30 ועמ"ש בזהו בלק (ד' ר"ד) בענין בקר דיוסף

Примітка припускає, що згадка в тексті про Зоар щодо Балаку (folio 204) може стосуватися уривка, надрукованого в цій праці.

ПРИМІТКА КЕНОТ

אולי הכוונה להנדפס בביאור"י לאדה"א קט, ב. וראה באוה"ת פ' בהעלותך ע' שמג ואילך.

31 ודוד אתקין לי חופאה

У розділі «Балак» Зогар говорить про «ранок Йосефа», саяво якого поширилося від одного краю світу до іншого, аж поки нижні світи не змогли його витримати, а також про Давида, який зробив навіс, щоб накрити його. Зогар тлумачить слово ваацапе у вислові «Вранці впорядкую [це] для Тебе й пильнуватиму» як «накрию

зверху». Маамар наводить це, щоб показати: первісне світло проходить через Йосефа й приймається в Малхут.

ספר זוהר, בלק ל"ג:שנ"ד-ל"ד:שס"ג Zohar, Balak 33:354-34:363

Hence grades were evolved and lights were wrapped in one another until they reached this "morning of Joseph", which was a substratum to all the higher lights. And since all the higher lights converge on it, its brightness goes forth from one end of the world to the other, so that the worlds below cannot endure. David therefore came and prepared this lamp as a covering to this "morning of Joseph", so as to preserve the lower worlds, and therefore he said, "I will prepare the morning for thee and" ...

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

32 בקר אערך לך ואצפה

Ранкова молитва Давида: «Вранці впорядкую [свою молитву] перед Тобою і чекатиму (ваацапе)» — тобто, звісно, чекатиму відповіді Б-га. Слідуючи за Зогаром, маамар тлумачить ваацапе як «накрию зверху»: Давид готує покров для «ранку Йосефа» — первісного світла.

תהילים ה':ד Psalms 5:4

ה' בקר תשמע קולי בקר אערך לך ואצפה:

O L-RD, in the morning shalt Thou hear my voice; In the morning will I order my prayer unto Thee, and will look forward.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

33 וילקט יוסף את הכסף ויבא ביתה פרעה

Йосеф зібрав усе срібло, знайдене в Єгипті й Ханаані як плату за зерно, і приніс його до дому фараона. Маамар тлумачить срібло як хасадім (прояви милості) — приховані й явлені, а дім фараона — як царювання (Малхут).

בראשית מ"ד:י"ד Genesis 47:14

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען בשכר אשר בהם שכרו יוסף את הכסף ביתה פרעה:

And Joseph gathered up all the money that was found in the land of Egypt, and in the land of Canaan, for the corn which they bought; and Joseph brought the money into Pharaoh's house.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

34 ע"פ וימין מקרב חיקך כלה

Асаф благає, коли ворог спустошує Святилище: «Чому Ти відводиш Свою руку, Свою правицю? Із середини Свого лона знищ [ix]!» — тобто виведи її назовні й знищ ворога. Слідуючи за «Лікутей Тора», маамар тлумачить правицю як хасадім, які мають бути явлені з-під свого покрову.

תהילים ע"ד:י"א Psalms 74:11

למה תשיב ירך וימין מקרב חיקך כלה:

Why withdrawest Thou Thy hand, even Thy right hand? Draw it out of Thy bosom and consume them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים עד, יא. לקו"ת במדבר יח, ד. באוה"ת ויגש כרך ו תתשיג, ב נמצא קיצור: (קיצור לדי"ה וילקט יוסף שבתו"א) קיצור. יש בי אהבה הנמשכי מהשכל והיא הולדה חדש' ויש אהבת הנמשכת רק מהעלם אל הגלוי ע"י שכל ואינה הוי' חדשה כי היתה מסותרת רק שנכנס יין יצא סוד. ויש ב' בחי' אלו למעלה בארץ עליונ' הנק' גנת' בחי' זריעה ובחי' ספיחים, והכל נמשך ע"י גננא יוסף הצדיק וזהו אור זרוע לצדיק אור קדמא' דגניז כו' והיינו וילקט יוסף את כל הכסף ג' מטמוני' הטמין שהחסד מתחלק לג' פרקין ופ"ע יתגלה לע"ל.

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text, the English translation, our explanations i the notes.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Цитовані джерела за Сефарією: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Kehot Publication Society (CC-BY-NC).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library. © likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayigash/2/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок